

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Lee Raudsepp
Tartu Ülikool
lee.raudsepp@ut.ee

Teie 29.09.2025 nr

Meie 13.10.2025 nr 2.2-9/25/3129-3

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles kirjutate:

Käesolevaga esitan teabenõude avaliku teabe seaduse (AvTS) § 6 alusel. Kirjutan Tartu Ülikoolis oma doktoriõpingute raames teadustööd, mis käsitleb tehnoloogiaettevõtete mõju tehisaru regulatsioonile ning regulatiivse hõivamise (ingl k regulatory capture) nähtust.

Esmalt viitan, et AKI teostab järelevalvet [isikuandmete kaitse seaduses](#) (IKS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides, [isikuandmete kaitse üldmääruses](#) (IKÜM) sätestatud nõuete ning muudes seadustes isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuete täitmise üle.¹ Isikuandmeteks on sellised andmed, mille kaudu on võimalik konkreetset füüsilist isikut otseselt või kaudselt tuvastada.

Vastavalt pöördumisele ning selles esitatud küsimustele annab AKI järgnevad selgitused:

1. Millised tehnoloogiaettevõtted on viimase 5 aasta jooksul pöördunud Teie asutuse poole seoses tehisaru regulatsiooni küsimustega?

Selgitame, et AKI poole on neil aastail pöördunud erinevaid ettevõtteid, mille üheks tegevusalaks on eelduslikult tehnoloogiate väljatöötamine. Näiteks Fyma, Bercman Technologies, Veriff, OpenAI. Arutelud on käinud mitte AI spetsiifiliste õigusaktide üle, vaid kas ja mis andmetöötlemise põhimõtteid peab järgima AI õpetamisel isikuandmetega ja masinõppe mudelite hilisemas päriselus rakendamisega. AKI saab arutleda vaid neil teemadel, mis on tema pädevuses (sh järelevalve teostamine isikuandmete töötlemisel).

2. Millised ametlikud kohtumised, konsultatsioonid, töörühmad või vestlused on toimunud nende ettevõtete esindajatega?

AKI igapäevane töö on muuhulgas andmetöötlemise uute arendustegevuste nõustamine konkreetset isikuandmete töötlemise osas. AKI ei erista, kas kohtumine on konsultatsioon, vestlus või midagi muud. Avalikku arvestust peame lobistidega kohtumiste üle ja see on kõikidele inimestele leitav AKI veebilehel: [Lobistidega kohtumised | Andmekaitse Inspeksioon](#).

Rõhutaksin, et viidatud kohtumiste eesmärgiks ei ole kindlasti siduvate ning lõplike otsuste vastuvõtmine. Andmetöötlemisel lasub vastutus edasiste toimingute osas, sh tagada, et isikuandmete töötlemine oleks õiguspärane. Kohtumiselt saadud suunised tuleb ettevõttel rakendada.

¹ Isikuandmete kaitse seaduse § 56 lõige 1.

3. Millised kirjalikud pöördumised, seisukohad, ettepanekud või kommentaarid on tehnoloogiaettevõtted esitanud tehisaru regulatsiooni kohta?

AKI ei pea eraldi statistikat konkreetsetelt tehnoloogiaettevõtete pöördumiste kohta.

4. Millised ettevõtted, õigusbürood või muud seltsid/ühendused/isikud on Teie asutusega suhelnud tehnoloogiaettevõtete nimel just tehisaru küsimustes ning millised on olnud nende esitatud argumendid ja ettepanekud?

Lobistidega kohtumised on kajastatud AKI veebilehel: [Lobistidega kohtumised | Andmekaitse Inspeksioon](#).

5. Kas Teie asutuses töötab või on töötanud viimase 5 aasta jooksul inimesi, kes on varem töötanud suurtes tehnoloogiaettevõtetes?

AKI ei kogu selliseid andmeid.

6. Kas Teie asutusest on lahkunud töötajaid, kes on hiljem läinud tööle tehnoloogiaettevõttesse ning on Teie asutusega uuel ametipositsioonilt (töötades tehnoloogiaettevõttes) ühendust võtnud? Kui jah, siis mida on nad Teie asutusega arutanud?

AKI ei kogu selliseid andmeid.

7. Millised on Teie asutuse eetikareeglid ja huvide konflikti vältimise meetmed seoses töötajate üleminekuga erasektoris (eelkõige tehnoloogiaettevõttesse)?

Ametnike kohustused sätestab avaliku teenistuse seadus (muuhulgas keelab huvide konflikti) ning ka korruptsioonivastane seadus. Konfidentsiaalsuse säilitamine pärast ametiaja lõppu on üks oluline kriteerium, mida teab iga ametnik. Kui on kahtlus, et töötaja on läinud sellisele ametikohale, kus on huvide konflikt, siis saavad nii riigikontroll kui õiguskantsler hinnata, kas ametist lahkumise järel on rikutud eetikanorme või seadust.

8. Kas tehnoloogiaettevõtted on rahastanud või tellinud uuringuid, mis on mõjutanud tehisaru regulatsiooni väljatöötamist?

AKI-l puudub selline teave.

9. Millised välisekspertide arvamusi, uuringuid või konsultatsioone on kasutatud tehisaru regulatsiooni ja juhiste kuju

Siinkohal peame esmalt vajalikuks selgitada, et AKI-l ei ole seadusandlikku rolli. Seaduseid töötavad välja ministeeriumid ja võtab vastu Riigikogu. Seaduse väljatöötamisel kaasatakse vajadusel pädevaid asutusi (sh arvamuse avaldamiseks- leitavad iga seaduse vastuvõtmise juures). Seda, kuidas täpselt toimub poliitikakujundamise ja õigusloome protsess saate näiteks tutvuda [riigikantselei veebilehel](#).

AKI ei ole kasutanud väliseksperte. Väliseksperte kaasavad seadusloome juurde pädevad asutused kohases protsessi etapis.

10. Kas Teie asutus on saanud annetusi, toetuseid või muid hüvesid tehnoloogiaettevõtetelt? (nt ka tasuta osalemine konverentsidel, koolitustel; ühised sündmused jms).

AKI ei ole saanud selliseid toetusi tehnoloogiaettevõtetelt.

Teadmiseks viitame, et AKI poolt korraldatud üritused on leitavad AKI veebilehelt „sündmuste“ rubriigist.

AKI ei küsi esinemiste eest tasu, v.a koolituskriteeriumites toodud juhtumil - kui konverentsi korraldaja küsib kuulajatelt osalustasu ning see on ärimudel, siis on õigus AKI-l esitada arve esinemise eest (ehk siis olukord, kus AKI esinemise pealt teenitakse raha).

11. Kas Teie asutus on sõlminud erinevaid kokkuleppeid või lepinguid tehnoloogiaettevõtetega? (Kui jah, siis palun kirjeldage lühidalt nimetatud kokkulepete või lepingute sisu).

Puuduvad nimetatud tegevused.

12. Milliseid pilootprojekte või katsetusi olete läbi viinud erinevate tehnoloogiaettevõtetega?

Puuduvad nimetatud tegevused.

13. Milliseid pilootprojekte või katsetusi olete läbi viinud seoses tehisaru regulatsioonide väljatöötamisega?

Puuduvad nimetatud tegevused.

14. Millised on olnud peamised vaidlused, erimeelsused või vastuväited tehnoloogiaettevõtetega just tehisaru regulatsiooni osas?

Puuduvad nimetatud tegevused.

15. Milliseid meetmeid rakendate tehisaru ohutuse ja riskide maandamise tagamiseks?

AKI fookuses on korrektse isikuandmete töötlemine, prioriteet on ennetustöö ja teadlikkuse tõstmine². Siinkohal ei mängi rolli, kas tegemist on tehnoloogiaettevõttega.

16. Kas on toimunud tehisaru ja tehnoloogiaettevõtetega seotud intsidente, probleeme või kaebuseid?

AKI saab erinevaid pöördumisi. AKI ei kategoriseeri teateid ettevõtte tegevusala järgi, vaid pöördumise sisu järgi (näiteks kas on toimunud andmeleke koos isikuandmete lekkega, rohkem [rikkumisteate esitamisest vaata AKI veebilehelt](#)).

17. Milliseid meetmeid rakendate regulatiivse hõivamise (ingl k *regulatory capture*) vältimiseks?

[Regulatiivse hõivamise](#) puhul luuakse riigi seaduseid kindla huvirühma huvides ja nende juhtimisel. AKI ei ole seadusandja rollis.

18. Kuidas tasakaalustatakse innovatsiooni edendamist ning avalikku huvi?

AKI on rangelt seisukohal, et iga uuendus peab läbi kaaluma (näiteks vajadusel tegema mõjuhinna jne) ka isikuandmete töötlemise osa. Andmekaitse ei ole selleks, et innovatsiooni pidurdada, vaid selleks, et aidata kaasa korrektsele ja põhiõigustele vastavale andmetöötlusele.

19. Millised on koostöövormid teiste riikide õigusorganite või rahvusvaheliste organisatsioonidega?

² aki.ee kiirelt kätte-teadlikkus

Üks olulisemaid organisatsioone AKI jaoks on Euroopa Andmekaitsekoostöö (EAKN). Rohkem informatsiooni EAKN kohta leiab nende veebilehelt: [Euroopa Andmekaitsekoostöö | Euroopa Liit](#). EAKN tegevused ja otsused avaldatakse nende veebilehel.

AKI osaleb erinevatel konverentsidel ning foorumitel ja panustab oma pädevuse piires. Erinevate kohtumiste kohta anname ülevaateid AKI veebilehel ning ka sotsiaalmeedias (sh LinkedIn).

20. Kuidas toimub informatsioonivahetus tehnoloogiaettevõtete reguleerimise osas teiste riikide õigusorganite või rahvusvaheliste organisatsioonidega?

Üldiselt vahetatakse Euroopa Liidu tasandil informatsiooni komisjonide, töögruppide ning läbi erinevate algatuste.

AKI-t puudutavad rahvusvahelise koostöö olulisemad teemad on avaldatud AKI veebilehel rahvusvahelise rubriigi all.

Loodan, et esitatud selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel